T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/255
KARAR NO : 2022/287
KARAR TR : 30/05/2022

ÖZET: 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca verilen idari para cezalarınıniptali istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : M. T. İ. Yaz. Enj. İnş. Nak. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. Y. G
Davalı : Şehitkamil Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. M. S

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Gaziantep Şehitkamil Belediyesinin 20/01/2021 tarihli ve 86 sayılı Encümen Kararı ile,Gaziantep ili, Şehitkamil ilçesi, ... mahallesi genelinde davacı firma tarafındanyapılan altyapı çalışması sırasında, oluşan inşaat atık ve artıklarını yol ortasına ve boş arazilere bırakmak suretiyle çevre kirliliğine sebebiyet verdiğinin 13/01/2021 tarihli tutanak ile, 20/01/2021 tarihli ve 87 sayılı Encümen Kararı ile de, yapılan altyapı çalışması sırasında oluşan inşaat atık ve artıkların yol ortasına bırakılmak suretiyle çevre kirliliğine sebebiyet verildiğinin 14/01/2021 tarihli tutanak ile tespit edildiğinden bahisle, davacı firma adına 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesinin beşinci fıkrası uyarınca ayrı ayrı 22.080 TLidari para cezası verilmiştir.

2. Davacı vekili, 20/01/2021 tarihli ve 86 sayılı Encümen Kararı ile verilen idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

3. **Gaziantep 3. İdare Mahkemesi 23/03/2021 tarihli ve E.2021/262, K.2021/274 sayılı kararı**ile, dava konusu idari para cezasının 5326 sayılı Kanun uyarınca verildiği, anılan Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı idari yargıda dava açılabileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı, aksine kararın tebliğ veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde sulh ceza hakimliğine başvurulabileceği düzenlemesinin yer aldığını belirterek, bu durumda 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili, 20/01/2021 tarihli ve 87 sayılı Encümen Kararı ile verilen idari para cezasının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

5. **Gaziantep 3. İdare Mahkemesi 23/03/2021 tarihli ve E.2021/261, K.2021/273 sayılı kararı**ile, dava konusu idari para cezasının 5326 sayılı Kanun uyarınca verildiği, anılan Kanun uyarınca verilen idari para cezasına karşı idari yargıda dava açılabileceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığı, aksine kararın tebliğ veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde sulh ceza hakimliğine başvurulabileceği düzenlemesinin yer aldığını belirterek, bu durumda 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

6. Davacı vekili, bu kez20/01/2021 tarihli ve 86 ile 87 sayılı Encümen Kararları ile verilen idari para cezalarının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

B. Adli Yargıda

7. **Gaziantep 1. Sulh Ceza Hakimliği 17/11/2021 tarihli ve D.İş No.2021/4063 sayılı kararı**ile, idari para cezalarına karşı yapılan başvurunun 5326 sayılı Kanun'un27/8. maddesi uyarıncaidari yargı yerinde görülmesi gerektiğini belirterek, başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itiraz Gaziantep 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 06/12/2021 tarihli ve D.İş No.2021/11931 sayılı kararı ile, davalı vekili tarafından yapılan itiraz Gaziantep 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 11/01/2022 tarihli ve D.İş No.2022/183 sayılı kararı ilekesin olarak reddedilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. Hangi fiil ve eylemlerin kabahat niteliğinde olduğu, idari yaptırım türleri ve bu türler arasında sayılan İdari Para Cezaları ile İdari Tedbirlerin neler olduğu ve bunlara itiraz yolları 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda düzenlenmiştir.

9. 5326 sayılı Kanun'un 2. maddesi şöyledir:

"Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."

10. Kanun'un *"Kanunilik İlkesi"* başlıklı 4. maddesinin birinci fikrasında; *"Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeve hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir."* hükmü, ikinci fikrasında da *"Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir."* hükmü yer almakta, böylece hangi fiillerin kabahat oluşturduğunun kanunda açıkça tanımlanabileceği hususunun yanı sıra, idarenin de somut olayda olduğu gibi genel ve düzenleyici işlemleriyle tanımlama yapabileceği belirtilmiş, ayrıcaişlenen bir kabahatin karşılığı olan yaptırımın türü, süresi, miktarının ancak kanun ile belirlenebileceği de ifade edilmiş olmaktadır.

11. Kanun'un*"Çevreyi kirletme"* başlıklı 41. maddesi şöyledir:

" (1) Evsel atık ve artıkları, bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yirmi Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bireysel atık ve artıkların atılması halinde de bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Fiilin yemek pişirme ve servis yerlerinde işlenmesi halinde işletme sahibi gerçek veya tüzel kişiye, beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

(3) Hayvan kesimine tahsis edilen yerler dışında hayvan kesen veya kesilen hayvan atıklarını sokağa veya kamuya ait sair bir alana bırakan kişiye, elli Türk Lirası idarî para cezası verilir.

(4) İnşaat atık ve artıklarını bunların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye, yüz Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. İnşaat faaliyetinin bir tüzel kişi adına yürütülmesi halinde bu tüzel kişi hakkında verilecek idarî para cezasının üst sınırı beşbin Türk Lirasıdır. Bu atık ve artıkların kaldırılmasına ilişkin masraf da ayrıca kişiden tahsil edilir.

(5) Kullanılamaz hale gelen veya ihtiyaç fazlası ev eşyasını bunların toplanmasına ilişkin olarak belirlenen günün dışında sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye elli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu eşyanın toplanması hususunda belediye tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere belirlenen günler önceden uygun araçlarla ilân olunur.

(6) Kullanılamaz hale gelen motorlu kara veya deniz nakil araçlarını ya da bunların mütemmim cüzlerini sokağa veya kamuya ait sair bir yere bırakan kişiye ikiyüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bunların kaldırılmasına ilişkin masraf da kişiden ayrıca tahsil edilir.

(7) (Değişik:6/12/2019-7196/60 md.) Bu kabahatler dolayısıyla idarî para cezasına belediye sınırları içerisinde belediye zabıta görevlileri, belediye sınırları dışında kolluk görevlileri karar verir.

(8) Bu kabahatler dolayısıyla meydana gelen kirliliğin kişi tarafından derhal giderilmesi halinde idarî para cezasına karar verilmeyebilir.

(9) (Mülga:6/12/2019-7196/60 md.)

(10) Özel kanunlardaki hükümler saklıdır."

12. Aynı Kanun'un 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır."

13. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu hükme bağlanmış; Kanun'un 27. maddesinin (1) bendinde, *"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, Sulh Ceza Mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari*

yaptırım kararı kesinleşir" ve (8). bendinde ise, *"İdari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararlarında verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görülür."* hükümlerine yer verilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30/05/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyası ile idariyargı yerince verilen kesinleşme şerhli görevsizlik kararlarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesinin beşinci fikrası uyarınca verilen idari para cezalarının iptali istemiyle açılmıştır.

17. Olayda, davacı firma tarafından yapılan altyapı çalışması sırasında oluşan inşaat atık ve artıkların yola ve boş araziye bırakılmak suretiyle çevre kirliliğine sebebiyet verildiğinin tespit edilmesiyle davacı firma adına5326 sayılı Kanun uyarınca idari para cezası verildiği açıktır.

18. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

19. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

20. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenindavaya bakmaya devam etmesi gerekir.

21. İncelenen uyuşmazlıkta, davacı hakkında, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 41. maddesi uyarınca idari yaptırım kararı verilmiş, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına girenbaşka bir karar verilmemiştir.

22. Bu durumda, davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Gaziantep 1.Sulh Ceza Hâkimliğince verilen17/11/2021 tarihli ve D.İş No.2021/4063 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Gaziantep 1. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen17/11/2021 tarihli ve D.İş No.2021/4063 sayılı sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

30/05/2022 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan

TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN
	Üye Aydemir TUNÇ	Üye Nurdane TOPUZ	Üye Ahmet ARSLAN